

a gyermek testi, erkölcsi, társadalmi és értelmi fejlesztése nem az ismeretek elsajátítására irányuló rendszeres iskolai tanítás útján, hanem az érzékszervek nevelésére és a szokások kialakítására vonatkozó valóságos és közvetlen tevékenység segítségével. Ezen felül több államban még a következő célkitűzésekkel találkozunk: előkészítés a rendes iskolázásra, a család és iskola áthidalása, társadalmi nevelés főleg a fogyatékos családi környezet pótlására. A foglalkoztatási tervek országonként felette változatosak: e tekintetben elvi szempontból figyelemre méltó a hatféle foglalkozást tartalmazó francia terv (34. l.). Általában az érzékszervek fejlesztésére irányuló foglalkoztatások állnak első helyen, míg a rendszeres ismeretszerzés (olvasás, írás, számolás) háttérbe szorul és helyenként csupán az idősebb gyermekekkel szemben gyakorolják. Módszer dolgában az óvónő hol szabadon rendelkezik, hol pedig hivatalos utasításokat tartozik követni. A válaszok többsége Fröbel módszerét említi, amely az újabb Decroly- és Montessori-félével párosul. Ugyanez áll a foglalkoztatási eszközökről. A napirend változatossága három főirányt mutat: foglalkoztatás d. e. 2—3 órán keresztül, d. e. és d. u. két részben, d. e. és d. u. egyhuzamban étkezéssel. A tanév és szünidő általában egybeesik az elemi iskoláéival. Az orvosi vizsgálatot, amely szinte kivétel nélkül működik, vagy külön szakorvosok, vagy az elemi iskola orvosai végzik. Nagy súlyt vetnek az egészséges táplálkozásra (tej, csetleg r. e. leg ebéd), amiért a szegényebb szülők nem fizetnek. A családdal való kapcsolatot a kísérő anyák és külön szülői értekezletek közvetítik. Az óvónők képzését a képviselt országok nagyobb fele külön szakképzéshez köti, mások beérik az elemi iskolai képesítéssel (esetleg póttanfolyamokkal). Ez utóbbiak a továbbképzést is szolgálják. A kinevezés módja rendszerint egyezik a tanítókéivel. Az óvónői és tanítói képesítés viszonyát illetőleg a következő megoldásokkal találkozunk: a) mind a két téren egyformán alkalmazhatók (amit az Egyesült Államok kívánatosnak is tartanak), b) ezt a megoldást mind a két képesítés megszerzésétől teszik függővé, avagy c) egy kiegészítő vizsgálatból. Az óvónők illetményei a tanítókéivel szemben ugyancsak felette változatosak

Már e szórványos adatok is meggyőzően szemléltetik ennek a kiadványnak gazdag tartalmát. Melegen ajánlhatjuk a kisdedóvással foglalkozók figyelmébe, mert első kézből és első ízben ad megbízható áttekintést az ügy mai állapotáról világszerte.

kf.

**Ways to Better High Schools. Library Enrichment Hints.** Published by the University of Illinois (Urbana). Bulletin october 28, 1938, 53 p.

Az Urbana-egyetem európai fogalmak szerint is pazar pedagógiai tevékenységet fejt ki: hetenként kétszer a tan- és nevelésügy egyes kérdéseiről önálló tanulmányokat (*Bulletin*) ad ki útmutatásul a középiskolák tanárai és vezetői számára ez iskolák megjavítása érdekében. Mutatóul ismertetjük a címbeli, az iskolai könyvtárakkal foglalkozó talpraesett tanulmányt, amely alapos és tanulságos tartalmánál fogva felette alkalmas rá, hogy elejét vegye az e téren még sok helyen lábrakapott tervszerűtlenségnek és kapkodásnak.

A munka az egész iskolai könyvtárügyet szinte minden vonatkozásban felölelő és főbb szempontok szerint tagolt *Bevezetéssel* indul meg. Áttekinthető kivonata a következő. A beszerzések célja és a kiszemelés módja: a könyvek részben az általános művelődést, részben a különböző tanfolyamok (tantárgyak) kiegészítését szolgálják. A tanárnak tisztában kell lennie a rendelkezésre alkalmas könyveknek a tanítás és a tanulók érdekében való helyes felhasználása módjaival. A beszerzéseket az iskola egyénisége, körülményei szabják meg. Hogyan vásároljunk? A tanár ismerje a szakjával kapcsolatos munkákat (könyvjegyzékek) és tanulmányozzon könyvtárakat. »Minden iskolának központi könyvtára van szüksége, amely a könyvek otthona. A könyvtár felépítésének gondolata szerves kiegészítő része legyen egy állandó tervezetnek a tanítás megvitatásának érdekében.« E végből a tanári kar munkaközösséget (*working groups*) alkot, amelynek az igazgató is tagja. A beszerzések ne történjenek évenként egyszer, hanem a kedvező alkalmak és lehetőségek felhasználásával. Ajánlatos bizonyos összeget a legújabb kiadványok számára fenntartani. Fontos, hogy minden tanfolyam (tantárgy) kellő mértékben részesedjék, ami évről-évre, iskolák és szükségletek szerint változhat; szövegek beszerzése. Megfelelő fedezet biztosítása: a tanári testületek igyekezzenek a hatóságokat, a közületeket és a szülőket az iskolai könyvtárak szükséges voltáról felvilágosítani és meggyőzni; evégből ajánlatos az illetőket a szükséges beszerzések lajstromával megismertetni. Könyvtárak felhasználása: szakértő és gyakorlott könyvtárosra van szükség, akire két feladat hárul: *a*) a tanulókat az (iskolai) osztálytanítástól független különleges igényeik szempontjából útba igazítani, őket meggyőzni róla, hogy szabad idejüket kellemesen és hasznosan a könyvtárban tölthetik, *b*) támogatnia kell a tanárokat is, ismernie a tanítás célját és tervét. E végből a könyvtáros látogassa meg gyakran az osztályokat és vegyen részt a tanárok tantervi tanácskozásaiban. A tanárok a tanításra szükséges könyveket lehetőleg rövidesen szolgáltatásuk vissza. Olyan községekben, amelyek nem rendelkeznek közkönyvtárral, az iskolai könyvtárt, mintegy félközkönyvtárt, hozzáférhetővé kell tenni. Ez azonban nehézségekkel is jár (alkalmas olvasóterem, felnőttek igényei stb.). Érdekes, hogy a szerző mindvégig *she* és *her* megszólításokat alkalmazza, ami arra vall, hogy az iskolai könyvtárak kezelése odaát jobbadán nők kezében van.

A 10. laptól kezdve végig a bibliografiai rész következik 4 főcsoportban, számos alosztállyal: 1. Általános jellegű munkák, 2. a német, 3. a francia, 4. a spanyol nyelv tanítására alkalmas könyvek, nyomtatványok, szemléltető eszközök és intézmények. Ezeknek az ugyancsak rendszerint nők által összeállított sorozatoknak gyakorlati értékesítését felette megkönnyíti az a körülmény, hogy mindegyik munka tartalmának rövid ismertetése is következik (*bibliographie raisonnée*).

A derék füzetet melegen ajánljuk iskolai könyvtáraink és tanügyi hatóságaink figyelmébe.

kf.